

In het kader van de Vredesweek organiseert de Doopgezinde gemeente op donderdag 22 september een lezing met de bekende vredesactivist Willem de Haan uit Groningen, auteur van het in 2025 verschenen 'Vrede als daad'.

De Haan (69) is socioloog en journalist en weigerde zijn militaire dienst in 1979 op opzienbarende wijze: hij was een zogenaamde totaalweigeraar en werd door het Hoog Militair Gerechtshof in maart 1980 tot 18 maanden cel veroordeeld.

Het totaalweigeren en de hoge straffen maakten in de jaren tachtig veel los in de samenleving en paste ook goed in de tijdgeest: in 1981 en 1983 waren er massale demonstraties tegen de kernbewapening. De kwestie van de nieuwe kernwapens dreigde het CDA zelfs te verscheuren.

Met de val van de Muur in 1989 kwam uiteindelijk een einde aan de koude oorlog, aan de opkomstplicht en ook aan de vredesbeweging. Een vredesbeweging die in Nederland en zeker ook in Friesland altijd sterk geweest is. Niet in de laatste plaats door Ferdinand Domela Nieuwenhuis voor wie het militarisme een gruwel was.

“Met de val van de muur en het einde van de Sovjetunie ontstond eindelijk een unieke kans op langdurige vrede voor Europa, maar het is helaas heel anders gelopen” zegt de Haan. “De Russische inval in Oekraïne in 1922 heeft Europa opnieuw in de ban van oorlog gebracht.”

Volgens de Haan zijn de vredes-stemmen voor een groot deel verstomd “maar gelukkig blijven er mensen die vragen blijven stellen bij de enorme bewapening en de gruwelen van de oorlog.” De Haan pleit hartstochtelijk voor het zo snel mogelijk beeindigen van de oorlog door zowel Poetin als Zelenski tot onderhandelen te brengen. “Hoe langer de oorlog duurt, hoe meer doden en gewonden. Hoe meer trauma’s die nog decennia zullen doorwerken.”

Zowel in Rusland als in Oekraïne slaan jonge mannen inmiddels massaal op de vlucht: “Er zijn in Oekraïne meer dan 2 miljoen dienstplicht-ontduikers en ruim 200.000 deserteurs. Dat zijn enorme aantallen. Oekraïners worden met geweld van straat geplukt en tegen hun zin naar militaire kampen gestuurd. De politieke leiders in Rusland en Oekraïne willen de oorlog niet beeindigen, tegen de wil van veel Russen en Oekraïners zelf.”

De hoop op een vreedzame wereld is geen naïviteit maar noodzaak, zegt de Haan. “De risico’s van een bewapeningswedloop zoals we die nu zien met kernwapens, drones en de inzet van AI zijn levensgroot.”

Volgens de Haan is het verstandig om te luisteren naar de woorden van oud Minister Jan Pronk. “Pronk geeft ons een paar belangrijke lessen mee: Spreek geen oorlogstaal, stop de nucleaire wapenwedloop, maak werk van diplomatie en herstel het vertrouwen in de VN.”

Doopsgezinde kerk Drachten
Zuiderbuurt 26-28
Dinsdag 22 september 2026
Aanvang 20 uur